

Повіткін Д. О., Свірідов Н. А., студенти,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С. Т., к.ю.н., професор

ОКРЕМІ ПРОГАЛИНИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Підвищення ролі цивільної авіації в перевезеннях пасажирів і вантажів, зростання інтенсивності руху на міжнародних та національних авіалініях та швидкий розвиток авіаційної техніки вимагають особливої уваги до питань правового гарантування безпеки цивільної авіації.

Слід зазначити, що в Україні нині мало комплексних наукових робіт, присвячених аналізу правопорушень та адміністративній відповідальності за них на повітряному транспорті. Цим питанням приділяли увагу в своїх дослідженнях такі науковці, як: Бичков А. С., Гончарук С. Т., Собакарь А. О., Рижий В. І., Філіппов А. В. та ін.

Насамперед слід зазначити, що застосування адміністративної відповідальності за правопорушення на повітряному транспорті є одним із важливих організаційно-правових засобів і правоохоронних забезпечення нормальної діяльності цивільної авіації та її безпеки.

Особливістю правопорушень в сфері цивільної авіації є те, що шкода особі або майну, як і на інших видах транспорту, завдається в основному при порушенні правил використання джерел підвищеної небезпеки, а також шляхом встановлених у цій сфері порушення правил безпеки. Це дає підстави запропонувати виділити у кодексі про адміністративні правопорушення, транспортні правопорушення у сфері цивільної авіації у відокремлену самостійну групу.

Розглядаючи питання юридичної відповідальності за адміністративні правопорушення на повітряному транспорті, слід також враховувати, що за деякі види правопорушень на повітряному транспорті відповідальність установлена як кримінальним, так і адміністративним законодавством. В той же час розмежування їх за видами відповідальності в окремих випадках складає певні труднощі.

Це стосується, наприклад, за порушення правил міжнародних польотів, за які встановлена відповідальність згідно ККУ (ст. 334) та згідно КУпАП (ст. 113). У таких випадках винні особи відповідно до ст. 9 КУпАП несуть адміністративну відповідальність, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності [5, с. 83-90]. Адже, відповідно до принципів кримінального й

адміністративного законодавства, особа може бути притягнута до кримінальної чи адміністративної відповідальності тільки у разі, якщо відповідальність за дію (чи бездіяльність) прямо передбачена конкретною статтею відповідного кримінального чи адміністративного законодавства. Необхідно зауважити, що назріло питання про встановлення суворих адміністративних санкцій і за допуск та керування повітряним судном членами екіпажу, які знаходяться в стані сп'яніння, а саме до норми ст. 130 КУпАП («Керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані сп'яніння»), не поширюються на пілотів повітряних суден, бо під транспортними засобами згідно зі ст. 121 КУпАП розуміють усі види автомобілів, мотоциклів, тракторів та інших самохідних машин, трамваїв, тролейбусів та інших транспортних засобів, обладнаних двигуном з робочим об'ємом 50 куб.см і більше, а також причепа. Дії ж, передбачені частиною третьою ст. 130 КУпАП, стосуються осіб, які керують річковими або маломірними суднами, тобто судноводіїв. У той же час, де-факто на сьогодні вже мають місце не лише зафіксовані випадки керування повітряними суднами у стані сп'яніння, але й авіаційні події внаслідок алкогольного сп'яніння членів повітряного екіпажу. Наприклад, 11 травня 2005 р. у Сумській області сталась катастрофа з літаком Ан-2 авіакомпанії «Босфор» через порушення правил управління екіпажем повітряного судна внаслідок алкогольного сп'яніння пілота [4, с. 43].

Отже, вважаємо, що наразі є потреба внесення відповідних змін та доповнень до КУпАП, які стосуються встановлення адміністративної відповідальності за допуск осіб льотного екіпажу до керування повітряним судном у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, це може стосуватись і осіб, які технічно обслуговують повітряні судна чи виконують інші службові обов'язки, пов'язані з експлуатацією повітряних суден.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984, Додаток до № 51. – Ст. 1122 [із змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. – Назва з екрана.
2. Бичков А. С. Адміністративна відповідальність за порушення правил безпеки польотів: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А. С. Бичков; НАВСУ. – К., 2010. – 18 с.
3. Гончарук С. Т. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі повітряного транспорту / С. Т. Гончарук // Повітряне та космічне право: матеріали V Міжнародної науково-технічної конференції «Авіа-2003». – Т. 8. – К.: НАУ, 2003. – С. 8.34-8.37.

4. Анализ состояния аварийности в гражданской авиации Украины за период 1998-2007 годы / Государственная авиационная администрация. – К.: ФОП Сабадаж, 2008. – 84 с.

5. Дараганова Н. В. Юридична відповідальність за адміністративні правопорушення на повітряному транспорті: дискусійні питання // Юридична наука. – 2011. – № 4-5. – С. 83-90.

УДК 347.82(477)(043.2)

Просяник Н. В., Омельчук А. В., студенти,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Розум І. О., старший викладач

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСІБ ЕКІПАЖУ ПОВІТРЯНОГО СУДНА УКРАЇНИ

Екіпаж повітряного судна безпосередньо здійснює експлуатацію повітряного судна, і відповідно, забезпечення безпеки, регулярності, економічності польотів. Загалом, можна об'єктивно стверджувати, що успішна діяльність авіації вирішальною мірою залежить від якісної діяльності осіб екіпажу повітряного судна. Слід зазначити, що екіпаж повітряного судна є головною ланкою в системі цивільної авіації.

Особи екіпажу повітряного судна України – це індивідуальні суб'єкти адміністративного права, що мають свій адміністративно-правовий статус.

На сьогодні у межах адміністративно-правової науки склалися спектрально різні за своїм змістом погляди вчених щодо розуміння сутності адміністративно-правового статусу суб'єкта. Так, зокрема В. Б. Авер'янов, М. А. Бояринцева, С. Т. Гончарук, Г. Г. Забарний, Р. А. Калюжний, В. К. Колпаков, В. К. Шкарупа та інші, загалом визначають адміністративно-правовий статус суб'єктів (фізичних осіб, громадян) як комплекс їх прав та обов'язків, що закріплені нормами адміністративного права та реалізація яких забезпечена певними гарантіями.

Поряд із цим існує і точка зору про те, що адміністративно-правовий статус індивідуального суб'єкта – це правовий стан особистості у її відношеннях до органів виконавчої влади, врегульований нормами конституційного та адміністративного права [1, с. 116]. Із наведеної позиції прямо слідує, що адміністративно-правовий статус суб'єкта адміністративного права врегульований нормами не тільки адміністративного, але й конституційного права. При цьому певна річ, що Конституція України та закони, які були видані з метою конкретизації та деталізації конституційних положень, є джерелами адміністративного права